

تأثیر طبیعت در طراحی مراکز درمانی

فاطمه نوغاندار^{1*}، زهرا بیدریغ مهر²

1- دانشجوی کارشناسی مهندسی معماری دانشگاه پیام نور مرکز رشت، mehrnaz.7483@gmail.com

2- عضو هیئت علمی گروه هنر و معماری و شهرسازی دانشگاه پیام نور مرکز رشت، zarchitecture@yahoo.com

چکیده

طبیعت و آثار طبیعت در طول تاریخ همیشه منبع الهام و سرمشق خلاقیت‌های انسان بوده است. انسان در دوران مختلف تاریخی تا به حال با دستکاری در محیط، آن را برای خود به صورت بهینه‌ای در آورده است و عناصر و عوامل طبیعت نقشی بسزا در چگونگی و روند شکل‌گیری این محیط مصنوع داشتند. به کارگیری فرم‌های طبیعی چه در زمینه عملکردی و چه در باب زیبایی از احترام و تقدس در فرهنگ‌ها و اقوام ملل مختلف برخوردار بوده‌اند. طبیعت در بسیاری از راهبردهای منتهی به خلاقیت معماری تأثیر گذاشته است. طبیعت همیشه و در همه جا حاضر و طبقه‌بندی‌ناپذیر به مثابه ابزاری بسیار قدرتمند برای الهام بخشی است. حضور آن در استعاره، تقلید، تغییر پذیری فرم و نیز در مصالح معماری آشکار است.

پس معماری، امروز متوجه طبیعت است البته نه به عنوان مدل نظم و اندازه‌گیری ظاهری، بلکه به عنوان مدل حساسیت، انعطاف‌پذیری، هوشمندی و توانایی ارتباط. با توجه به این که انسان نیز فطرتاً طبیعت‌گرا و طبیعت‌خواه است پس میبایست معماری مکان‌های مختلف به خصوص مراکز درمانی که افراد دارای حساسیت بیشتر در این مکان هستند بر اساس اصول و ضوابط منطقی و همسو با خواسته‌های فطری و طبیعی انسانها و هماهنگ با طبیعت باشد. این پژوهش بر مبنای مطالعات کتابخانه‌ای انجام شده است. لذا در این مقاله سعی شده به شناخت معماری ارگانیک و طبیعت‌گرا و همچنین لزوم معماری مراکز درمانی همسو با طبیعت دست یابد.

واژه‌های کلیدی: طبیعت، طراحی، معماری، ارگانیک، معماری ارگانیک.

1- مقدمه

انسان همواره برای زندگی در میان طبیعت از معماری به عنوان یک ابزار بهره‌جسته است. به تجربه مشاهده شده هرگاه انسان از ابزاری برای غلبه بر طبیعت استفاده میکند، آن ابزار بر ضد خود او سربرافراشته و او را تا مرحله‌ی نابودی به مخاطره انداخته است، بهترین نمونه‌ای که میتوان از آن نام برد به کارگیری ابزار صنعت در جهت حفاظت انسان در مقابل مخاطرات طبیعی، دستیابی به رفاه بیشتر و مکانیزه‌تر کردن زندگی مدرن است، که همین ابزار به گونه‌ای برگشت‌ناپذیر در حال تخریب زندگی انسان از طریق آلودگی‌های فراگیر، صوتی، بصری، زیست‌محیطی است، لاجرم در مرحله‌ی استیصال، بازگشت به طبیعت و همراه شدن با آن اجتناب‌ناپذیر بوده و پرداختن به آن، مورد توجه قرار گرفته و بسیاری از معماران بزرگ قرن بیستم به آن رویکرد مثبت نشان میدهند.

از سوی دیگر، مردم و معماران از زمان‌های دور، بعضاً با رویکردهای درست به طبیعت احترام گذاشته و آن را مورد توجه قرار داده‌اند. این گفتار با اشاره به راهبرد‌های «پرداختن به طبیعت» که معمارانی چون لوییس سولیوان، فرانک لویید رایت، لوکوربوزیه، الیل سارینن، گونار آسپلوند، آلوارتو، رایمان پیه تیلو و یورن اتسون عنوان کرده‌اند، موضوع را روشن‌تر میسازد.